

॥ १७ ॥ १८ ॥ सुपरिणीताय सक्तताय ॥ १९ ॥ २० ॥ तुल्येषुकथामितरङ्गं मुंजीतिप्रश्नः बलवानेव दुर्बलं मुंजीतुल्यानु आत्मानं रक्षेच्छलेन च तं मुंजीतुत्तरमाह तुल्येति त्रिभिः ॥ २१ ॥ आरुहः गृध्रः ॥ २२ ॥ २३ ॥ २४ ॥ २५ ॥ २६ ॥ इति शांतिप० रा० नै० भारत आ० एकोनवतितमोऽध्यायः ॥ ८९ ॥ एवं त्वाम्यादिप्रकृतिषट्कं निरूप्य प्रकीर्णकान् धर्मान् च त्वं उतथ्य मां धातु ॥ ९० ॥

धर्मज्ञानां धृतिमतां संग्रामेष्वपलायिनां ॥ राष्ट्रतुये नु जीवंति ये तुराज्ञो नु जीविनः ॥ १७ ॥ अमात्यानां च सर्वेषां मध्यस्थानां च सर्वशः ॥ ये च त्वाभिप्रशंसेयुर्निदे
सुरथवापुनः ॥ १८ ॥ सर्वान्सुपरिणीतांस्तान्कारयेथायुधिष्ठिर ॥ एकं तिनहि सर्वेषां न शक्यं तातरोचितुं ॥ मित्राभिन्नमथो मध्यं सर्वभूतेषु भारत ॥ १९ ॥ युधि
ष्ठिर उवाच तुल्यबाहुबलानां च तुल्यानां च गुणैरपि ॥ कथं स्यादधिकः कश्चित्सर्वभुंजीतमानवान् ॥ २० ॥ भीष्म उवाच यच्च राक्षस्य चरानधुरदंष्ट्रान्दं
ष्ट्रिणस्तथा ॥ आशीविषा इव कुक्कुडाभुजंगान् भुजगा इव ॥ २१ ॥ एतेभ्यश्चाप्रमत्तः स्यात्सदाशत्रोर्युधिष्ठिर ॥ आरुहसदृशाल्येते निपतंति प्रमादतः ॥ २२ ॥ कच्चि
त्तेवणिजो राष्ट्रे नो द्विजं तिकरार्द्धताः ॥ क्रीणं तो वहुनाल्पेन कां तारुत विश्रमाः ॥ २३ ॥ कच्चित्कृषिकरारष्ट्रं न जहत्य तिपीडिताः ॥ ये व हंति धुरं राज्ञातिभरंती तरा
नपि ॥ २४ ॥ इतो दत्तेन जीवंति देवाः पितृगणास्तथा ॥ मानुषो रगरक्षां सिवयां सिपशवस्तथा ॥ २५ ॥ एषा ते राष्ट्रवृत्तिश्च राज्ञां गुप्तिश्च भारत ॥ एतमेवार्थमा
श्रित्य भूयो वक्ष्यामि पांडव ॥ २६ ॥ इति श्रीमहाभारते शांतिप० राजध० राष्ट्रगुप्तौ एकोनवतितमोऽध्यायः ॥ ८९ ॥ भीष्म उवाच यानं गिरा
क्षत्रधमानुतथ्यो ब्रह्मवित्तमः ॥ मां धात्रे यौवनाश्वाय प्रीतिमानभ्यभाषत ॥ १ ॥ स यथानुशशासैनमुतथ्यो ब्रह्मवित्तमः ॥ तत्ते सर्वं प्रवक्ष्यामि निखिलेन युधि
ष्ठिर ॥ २ ॥ उत्तथ्य उवाच धर्माय राजा भवति न कामकरणाय तु ॥ मां धातरिति जानीहि राजालोकस्य रक्षिता ॥ ३ ॥ राजा चरति चेद्धर्मदेवत्वायैव कल्प
ते ॥ स चेद्धर्मचरति न रकायैव गच्छति ॥ ४ ॥ धर्मं तिष्ठति भूतानि धर्मो राजनिष्ठति ॥ तं राजा साधुयः शास्ति स राजा पृथिवीपतिः ॥ ५ ॥ राजा परमधर्मात्मा
लक्ष्मीवान् धर्म उच्यते ॥ देवाश्च गर्हा गच्छंति धर्मो नास्तीति चोच्यते ॥ ६ ॥ स्वधर्मं वर्तमानानामर्थसिद्धिः प्रदृश्यते ॥ तदेव मंगलं लोकः सर्वः समनुवर्तते ॥ ७ ॥ उ
च्छिद्यते धर्मं वृत्तमधर्मो वर्तते महान् ॥ भयमाहुर्दिवारात्रं यदा पापो न वार्यते ॥ ८ ॥ ममेदमिति नैव तत्साधूनां तात धर्मतः ॥ न वै व्यवस्था भवति यदा पापो न वार्य
ते ॥ ९ ॥ नैव भार्या न पशवो न क्षेत्रं न निवेशनं ॥ संहस्येत मनुष्याणां यदा पापबलं भवेत् ॥ देवाः पूजानजानंति न स्वधां पितरस्तदा ॥ १० ॥

संवां दद्यामेव गीतां चारमते यानं गिरा इत्यादिमा अध्यायं पंचकेन अंगिराः आंगिरसः ॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥ ४ ॥ ५ ॥ देवा इति यदा पापो न वार्येत तदा देवत निदाहयो दोषाः प्रवर्तन्ति तसार्थं त्रयं ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥